

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

VTJ Identiteetinhallinta

Identiteetinhallinnan alatyöryhmä 26.5.2021
Anneli Kupari

Esityksessä

1. Identiteetin hallintaan liittyvät organisaatiot, roolit ja vastuut
2. Ulkomaalaisten rekisteröinti
 - Virkailijan toimesta, käyttötapauksena erityisesti pakolaiset ja turvapaikanhakijat
 - Sähköisen etärekisteröintipalvelun kautta, käyttötapauksena opiskelijat ja työperäinen maahanmuutto
3. Etärekisteröinnin edellytykset
4. Ydinhenkilötiedot
5. Rekisteröinnin edellyttämät tiedot
6. eIDAS

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Organisaatiot, roolit ja vastuut

Identiteetinhallinta

- organisaatiot, roolit ja vastuut

- Identiteetinhallintaan liittyvät organisaatiot ovat DVV, Migri ja Vero.
- Migrin ja Veron osallistuminen jatkossakin liittyy nykyisiin käyttötarkoituksiin (oleskelulupaprosessi ja työperäinen maahanmuutto).
- Migrillä ja Verolla mahdollisuus päivittää yksilöintitietoja kuten tunnistuksen tapa ja tiedon lähde tietoa. Muiden tietojen päivittämistä vielä selvitetään.
- DVV selvittää rekisterinpitäjänä moni-identiteetit yms. vaikeimmat selvittelytehtävät.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Ulkomaalaisen rekisteröinti

Ulkomaalaisten rekisteröinti

1. Mahdollistetaan oleskelulupaa ja turvapaikkaa hakeville identiteetin muodostuminen aikaisemmin asiointiprosessin alussa virkailijan toimesta.
2. Mahdollistetaan ulkomaalaisten rekisteröinti etänä sähköisen etärekisteröintiprosessin kautta. Käyttötapauksena erityisesti opiskelijat, työperäinen maahanmuutto.

1. Ulkomaalaisten rekisteröinti virkailijan toimesta

- Maahanmuuttovirasto
 - Maahanmuuttohallinnon asiakkaana olevan ulkomaan kansalaisen tiedot voitaisiin tallettaa väestötietojärjestelmään nykyistä aiemmin.
 - Kun henkilö on hakenut ulkomailta tai poikkeuksellisesti Suomessa oleskelulupaa tai Suomessa kansainvälistä suojelua tai EU-kansalaisena oleskeluoikeuden rekisteröintiä, voitaisiin hänen tietonsa tallettaa jo tässä vaiheessa väestötietojärjestelmään.
 - Väestötietojärjestelmään tehtävää kansainvälistä suojelua hakeneen henkilön tietojen tallettamista varten olisi riittävää, että hänestä on otettu ulkomaalaislain 131 §:n 1 momentin 1 kohdan perusteella sormenjäljet, valokuva ja muut henkilötuntemerkit ja ne on tallennettu poliisin ylläpitämään rekisteriin.
 - Suomen edustuston lisäksi myös toisen Schengen-valtion edustusto ja ulkoinen palveluntarjoaja voisivat ottaa vastaan ulkomaan kansalaisen esittämät henkilötiedot ja asiakirjat väestötietojärjestelmään tallettamista varten.
 - Lisäksi henkilön tunnistamisen tai yksilöinnin tapaa kuvaavan tiedon sekä syntymäpäivä-, sukupuoli-, nimi- sekä kansalaisuustietojen lähdeä kuvaavan tiedon lisääminen ja muuttaminen mahdollistetaan.

1. Ulkomaalaisten rekisteröinti virkailijan toimesta

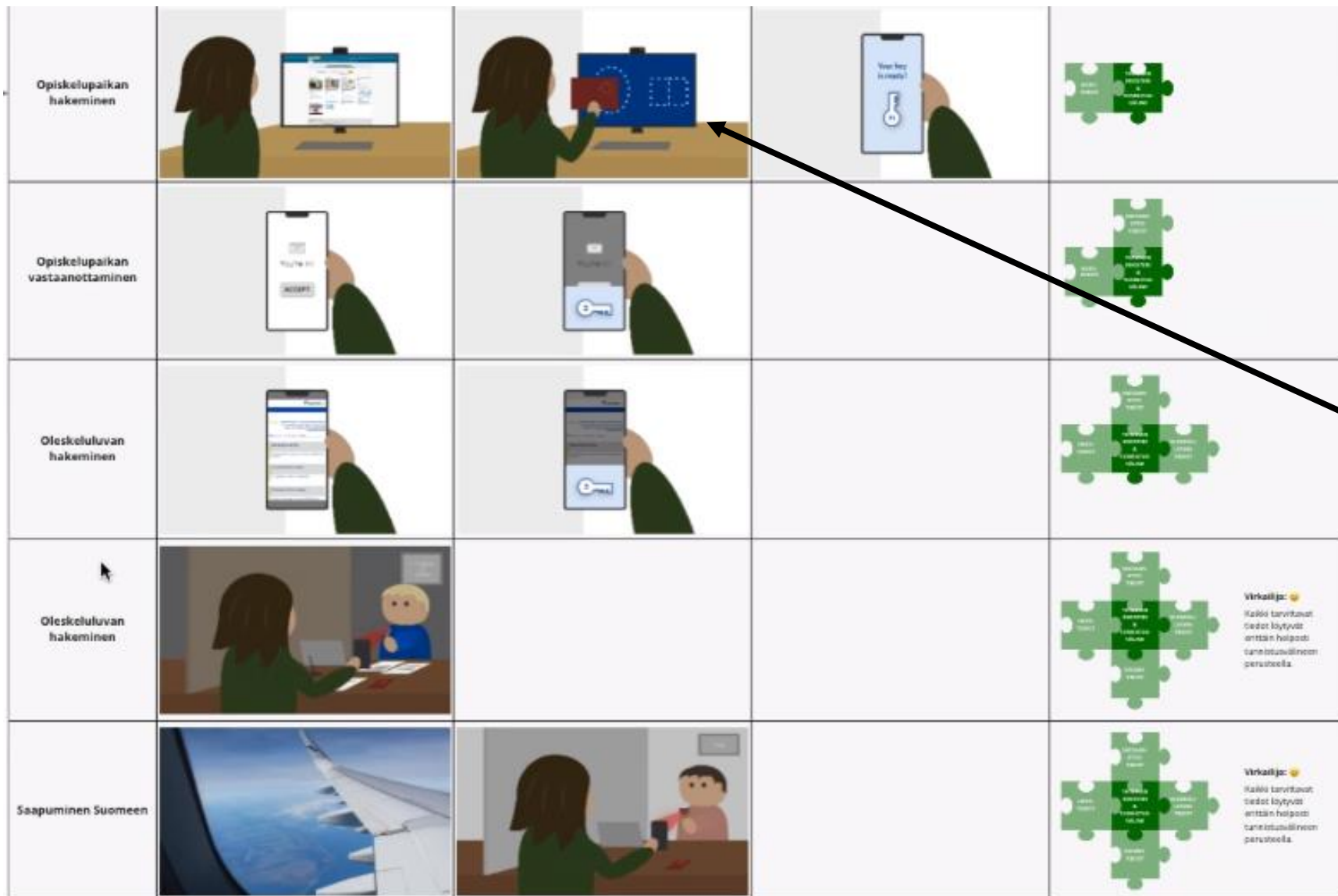
- Vero
 - Verohallinto saa tallettaa ulkomaan kansalaista koskevat tiedot väestötietojärjestelmään nykyisen menettelyn mukaisesti liittyen työperäiseen maahanmuuttoon.
 - Lisäksi henkilön tunnistamisen tai yksilöinnin tapaa kuvaavan tiedon sekä syntymäpäivä-, sukupuoli-, nimi- sekä kansalaisuustietojen lähdettä kuvaavan tiedon lisääminen ja muuttaminen on mahdollista.

1. Ulkomaalaisten rekisteröinti virkailijan toimesta (1)

- Kela, ETK
 - Ns. viranomaisaloitteiset HETU:t pyydetään edelleen DVV:ltä nykyisten menettelyjen mukaisesti.
 - Kela ja ETK eivät tässä vaiheessa luo keino-tunnuksia keskitettyyn VTJ:hin.
 - Tietojenvaihdon näkökulmasta olisi tavoiteltavaa luoda keino-tunnukset myös keskitetyn järjestelmän kautta. Vielä kuitenkin epäselvää, kuinka paljon keino-tunnuksia on tarpeen luoda muutoksen jälkeen.
 - Jokainen organisaatio huolehtii omasta keino-tunnusjärjestelmästä ja näitä tunnuksia ei viedä keskitettyyn väestötietojärjestelmään.
 - Tarve voi ilmetä myöhemmin, mutta ehdotus on, että tarpeeseen palataan myöhemmin.
 - Ei tehdä tältä osin varaumaa lainsäädäntöön.
 - Selvitetään edelleen tiedonsaantioikeuksien laajentamista moni-identiteettien ehkäisemiseksi.

2 Etärekisteröinti:

Case: EU:n ulkopuolinen opiskelija hakee opiskelupaikkaa Suomesta

Pakolliset yksilöintitiedot:
Suomen hyväksymä matkustusasiakirja (nimi, syntymäaika, sukupuoli, kansalaisuus)

Pääteltävät tiedot kuten tunnistuksen tapa ja tiedon lähde.

Henkilön itse ilmoittamia tietoja kuten yhteysosoite, sähköposti.

2. Ulkomaalaisen etärekisteröinti

- Jos henkilöllä on tarve asioida Suomessa, hänellä on oikeus hyödyntää etärekisteröintipalvelua VTJ identiteetin luomiseksi (myöhemmin edellytykset tarkemmin).
- Henkilö ohjataan suomi.fi palvelussa olevaan etärekisteröintipalveluun, jossa ohjeistus identiteetin luomiseksi.
- Rekisteröityminen edellyttää etärekisteröintipalvelun hyödyntämistä. Palvelun avulla luodaan identiteetti ja siihen liitetään henkilöllisyyden osoittamisen ratkaisu, jota voi hyödyntää sähköisissä palveluissa.
- eIDAS tunnistautuja ohjataan etärekisteröintipalveluun identiteetin rekisteröimiseksi. Rekisteröityjä saa myös suomalaisen henkilöllisyyden osoittamisen ratkaisun. Rekisteröityjä voi hyödyntää tätä tai eIDAS tunnistusratkaisua sähköisissä palveluissa Suomessa.

Hyvän hallinnon periaatteet ja oikeusturva

Huolehdittava hyvän hallinnon periaatteista. Yksityiskohdat etärekisteröintiprosessissa selvitettävä

- Etärekisteröinnistä virkailijakäsittelyyn selvitys käynnissä – välttämättä säädösasioita:
 - Kesken jääneet rekisteröintipyynnöt – vireilletulo, päätöksenteko, tiedoksianto
 - virkailijakäsittelyyn ohjaamisen sääntelytarve - jos henkilöllisyydestä ei voida varmistua tai jos on epäselvää, onko rekisteröintiä pyytävän tiedot jo aiemmin rekisteröity VTJ:ään
 - Kuuleminen / lisäselvityspyyntö, väestötietolain 75.2 §
 - Kielteinen päätös ja tiedoksianto, väestötietolain 75.2 §
 - Informointi onnistuneesta rekisteröinnistä, rekisteröidyistä tiedoista, automatisoidusta päätöksenteosta sekä rekisteröidyn oikeuksista tietosuojasääntelyn perusteella
 - Asiakkaan kielellisten oikeuksien toteutuminen – palveluperiaate kaikilla kielillä, joilla palvelua tarvitaan, myös muutoksenhaussa

Automaattinen päätöksenteko

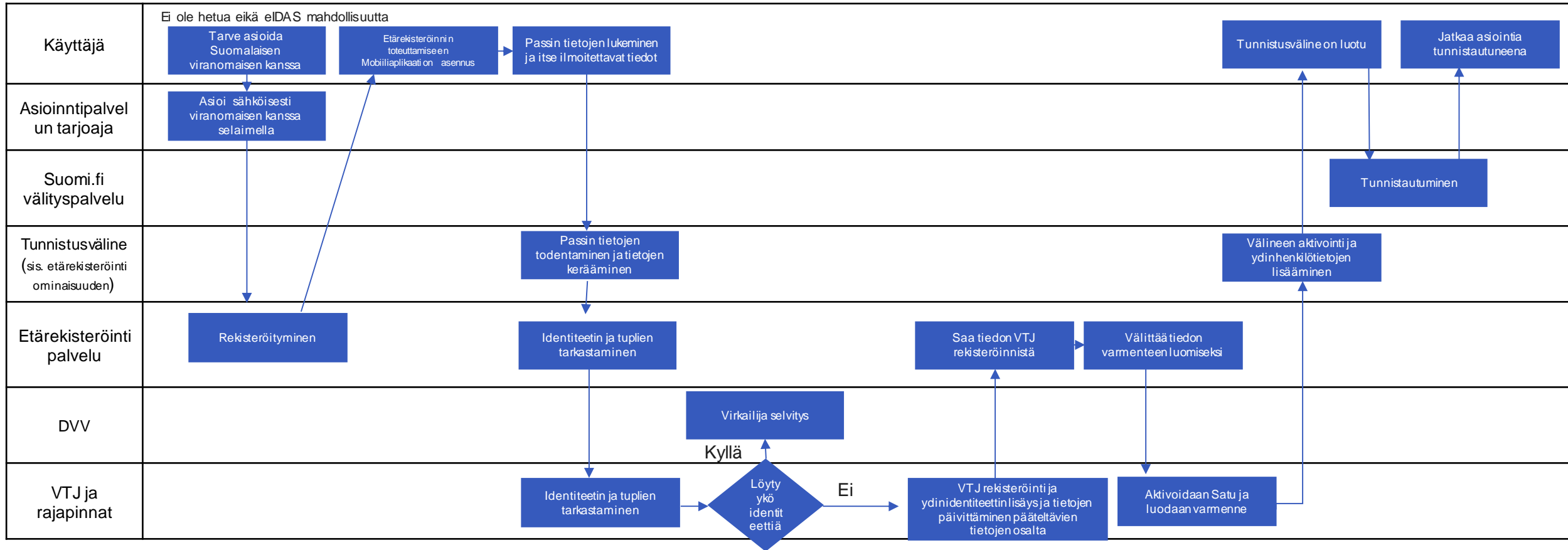
Tunnistettu riski. Jos automaattisen päätöksenteon yleislaki viivästyy, tarkastellaan vaikutuksia HETU-hankkeen aikataululle.

- Automaattisesta päätöksenteosta sääntelyn tarpeellisuuteen on havahduttu perustuslakivaliokunnan ja ylimpien laillisuusvalvojen kannanottojen (2018 ja 2019) myötä
- OM julkaissut arviomuiston 2020:14
- OM käynnistänyt hankkeen, jonka tarkoituksena on valmistella hallinnon yleislainsäädäntöön tarvittavat säännökset
- Työryhmän toimikausi 2021, yleislain ennakoitu voimaantulo 2023
- **Perustuslakivaliokunnan kannan mukaisesti automaattisen päätöksenteon mahdollistavaa erityislainsäädäntöä ei kannata esittää ennen yleislain voimaantuloa.**

Käsitteet

- Etärekisteröinti
 - Henkilöllisyyden etärekisteröinti on prosessi, jolla ydinidentiteetti luodaan väestötietojärjestelmään rekisteröitävän toimesta hyödyntäen ei-kasvokkain tapahtuvaa sähköistä rekisteröintiprosessia. Prosessissa luodaan ydinidentiteetti väestötietojärjestelmään hyödyntäen yksilöintitietoja, joita edellytetään moni-identiteettitietojen estämiseksi. Ydinidentiteetin luomisen yhteydessä luodaan myös henkilötunnus, johon muut identiteetin hallintapalveluun tukeutuvat palvelut ja toiminnot voivat luottaa.
- Pakollinen yksilöintitieto
 - Se rekisteröitävä tietojoukko, jolla henkilöidentiteetille voidaan perustaa uusi rekisteri-identiteetti VTJ:hin ja antaa kansallinen yksilöivä tunnus ja muut mahdolliset tunnisteet.
- Yksilöintitiedot
 - Tieto tai tietojoukko, jonka perusteella toimija tai objekti on yksilöitävissä.

Käyttötapaus: Ulkomaalaisen etärekisteröinti prosessi ja mobiilisovelluksen käyttöönotto passilla sähköisessä asiointissa

Biometrinen tietojen käsittelyn sääntely

- Biometrinen tietojen käsittelyn välttämättömyysedellytyksen perustelu
 - Ainut tapa toteuttaa henkilöllisyydestä varmistuminen etärekisteröintimenettelyssä
 - Luotettava henkilöllisyydestä varmistuminen VTJ-rekisteröinnin ja tunnistusvälineen luonnin edellytys
 - Henkilöiden luotettava yksilöinti ja erottelu toisistaan perusrekisterijärjestelmään nojautuvan yhteiskunnan ja viranomaistoiminnan edellytys
- Käsittely ja käsittelytarkoitus rajattaisiin säännöksessä välttämättömään
 - Tietojen vertailu hakijan esittämistä tiedoista
 - Ei vertailtaisi mihinkään muihin kasvokuvatietoihin
 - Vain henkilöllisyydestä varmistumiseen VTJ-rekisteröintiä ja tunnistusvälineen luontia varten
 - Ei luovutettaisi eteenpäin eikä käytettäisi muissa tarkoituksissa

3. Etärekisteröinnin edellytykset

- Pakolliset yksilöintitiedot (sisältö kalvolla 22)
- Ikä
 - Jos rekisteröityjä alle 15 vuotta, ei mahdollisuutta etärekisteröintiin. Alle 15 vuotiaan rekisteröinti virkailijäkäsittelyssä, jossa vanhempia kuullaan rekisteröityjän toteutumisesta. Hallintolain vaatimus.
 - Jos rekisteröityjä on 15-17 vuotias, hän voi rekisteröityä hyödyntäen etärekisteröintipalvelua. DVV:n virkailijat informoivat vanhempia rekisteröinnistä. Rekisteröityjää pyydetään ilmoittamaan vanhempien tiedot rekisteröitymisen yhteydessä.
- Tekniset vaatimukset mobiililaitteelle kuvan selvyuden varmistamiseksi sekä sirun lukemisen mahdollistamiseksi (Digi ID).
 - MRZ tekstin lukeminen (optisesti) mobiililaitteen kameralla
 - Asiakirjan siruluku NFC-tekniikalla
 - Liveness detection käsittely (elävän kuvan vertailu)
 - Muut tekniset yksityiskohdat varmentuvat DVV:n hankinnassa liittyen digitaalisen henkilöllisyyden hankkeeseen.
- Jos passin lukemisessa on ongelmia tai kuva ei täsmää sirulla olevaan biometriseen kuvaan, identiteetinluonti siirtyy virkailijäkäsittelyyn DVV:lle.
 - VTJ:stä löytyy annetuilla tiedoilla täysin vastaava identiteetti tai tietoja lähelle olevia identiteettejä.
 - Passin silmin luettavan osan tiedot (MRZ koodi) eivät vastaa passin sirulla olevia tietoja.
 - Henkilön kasvot eivät vastaa passin sirulla olevia tietoja.
 - Rekisteröinnin edellytyksenä olevia pakollisia tietoja ei voida lukea passin sirulta.

3. Etärekisteröinnin vaatimuksena Suomen hyväksymä virallinen matkustusasiakirja (2)

- Luotettava ICAOn Doc 9303 (8:s painatus) standardien mukainen, Suomen hyväksymä, biometrinen matkustusasiakirja.
- Taustaa ja selvityksiä:
 - VTJ:ssä vuosien 2016-2020 rekisteröity 280 000 ulkomaalaista, jaottelu kansalaisuuden mukaan
 - Yllä olevan passiin liittyvän linjauksen mukaan mm. Iranista ja Somaliasta tulevat eivät voi hyödyntää etärekisteröintipalvelua
 - 280 000 henkilön ulkomaalaisten joukosta n. 40 000 jää etärekisteröintipalvelun ulkopuolelle
 - Identiteetinhallinnan ryhmässä pidettiin kuitenkin tärkeänä varmistaa virallisesta asiakirjasta saatavien tietojen luotettavuus ja selvityksen mukaan jää kuitenkin pieni osa etärekisteröintipalvelun ulkopuolelle.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Ydinhenkilötiedot

Anneli Kupari, kehityspäällikkö

22.1.2021

Identiteetinhallinnan alatyöryhmän kokous 10.2.2021 (HETU uudistus)

Käsitteitä

- Ydinidentiteetti
 - Identiteetti, joka on perustettu väestötietojärjestelmään tapahtuman seurauksena (esim. henkilön syntymä, maahanmuutto).
- Ydinhenkilötiedot
 - Ydinidentiteettiin liitetty ydinhenkilötietoryhmä, joka on tarkoitettu henkilöllisyyden ja henkilöön liittyvien tietojen osoittamiseen.
- Yksilöintitiedot
 - Tieto tai tietojoukko, jonka perusteella toimija tai objekti on yksilöitävissä.
- Pakollisilla yksilöintitiedoilla
 - määritetään se rekisteröitävä tietojoukko, jolla henkilöidentiteetille voidaan perustaa uusi rekisteri-identiteetti VTJ:hin ja antaa kansallinen yksilöivä tunnus ja muut mahdolliset tunnisteet.

Mihin ydinhenkilötietoja käytetään?

- Ydinhenkilötietoja käytetään henkilöllisyyden ja henkilöön liittyvien tietojen osoittamiseen erilaisissa asiointilanteissa.
- Käyntiasioinnissa osa ydinhenkilötiedoista näkyy virallisissa tunnistamisasiakirjoissa.
- Digitaalisessa henkilöllisyshankkeessa toteutettava henkilöllisyyden osoittamisen ratkaisu hyödyntää ydinidentiteettiin liitettyjä ydinhenkilötietoja ratkaisun luomisen yhteydessä. Ratkaisua voidaan hyödyntää sekä käynti- että sähköisessä asiointissa.
- Ydinidentiteettiin liitettyjä ydinhenkilötietoja voidaan hyödyntää myös muiden henkilöllisyyden osoittamisen ratkaisuissa.
- Ydinhenkilötietojen hyödyntämistä yhteiskunnassa tarkastellaan tietopalvelut alatyöryhmässä tarkemmin.

Ydinhenkilötiedot

1. Etunimet – henkilön etunimet
2. Sukunimi – henkilön voimassaoleva sukunimi
3. Syntymäaika – henkilön syntymäaika
4. Tunnus – ydinidentiteettiin liitetty voimassaoleva Suomen henkilötunnus tai muu kansallisen tason yksilöintitunnus.
5. Elossaolotieto > pohditaan vielä tarkemmin tätä

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Rekisteröinnin edellyttämät tiedot

Tunnistuksen tapa ja tiedon lähde

- 1) Tunnistuksen tapa
 - Syntymä
 - Kasvokkain
 - Etärekisteröity
 - Välillisesti tunnistettu

- 2) Tiedon lähde
 - Virallinen asiakirja
 - Henkilön itse ilmoittamat tiedot
 - Viranomainen

Tunnistuksen tapa

- Syntymä
 - HETUlliselle äidille syntyvä lapsi Suomessa tai ulkomailla
- Kasvokkain
 - tavattu kasvokkain ja Suomen viranomainen tunnistanut virallisista asiakirjoista
 - tavattu kasvokkain ja biometriikalla varmistettu henkilön yksilöinti, jos Suomen viranomainen ei ole tunnistanut virallisista asiakirjoista
- Etärekisteröity
 - ei tavattu fyysisesti, tunnistettu etärekisteröinnin kautta (edellytetään sirullista passia etärekisteröinnin yhteydessä)
- Välillisesti tunnistettu
 - ei tunnistettu tavattaessa, ei tavattu lainkaan, mutta saadaan riittävät yksilöintitiedot rekisteröinnin toteuttamiseksi:
 - Rekisteröintiä pyytävä laitos saanut henkilön tiedot toisesta laitoksesta ja tiedetään henkilöstä nimen, syntymäajan ja sukupuolen lisäksi muita tietoja esim. kansalaisuus, syntymäpaikka, osoite. (viranomaisaloitteiset), Kela-EESSI

Rekisteröinnissä kerättävät tiedot

Pakolliset tiedot

- Syntymäpäivä
- Sukupuoli
- Etunimet
- Sukunimi
- Kansalaisuus (jos ei tiedossa, merkitään 'tuntematon')

Vapaaehtoiset tiedot, itse ilmoitetut

- *Yhteysosoite*
- *Ulkomainen syntymäpaikka tekstinä*
- *Syntymävaltio*
- *Sähköposti*
- *Huoltajien yhteystiedot (15-17 vuotiailta) > ei VTJ tietona*

Pääteltävät prosessista/matkustusasiakirjasta

- *eIDAS tunnus*
- *Tunnistustapa*
- *Tunnistuksen tietolähde*
- *Yksilöintipäivä*
- *Ulkomainen henkilötunnus (otetaan aina passista, mikäli saatavilla)*
- *Ulkomaisen henkilötunnuksen valtio*
- *Matkustusasiakirjan numero*
- *Matkustusasiakirjan voimassaolon päättymispäivä*

Uudet tiedot VTJ:ssä kurssiivilla

eIDAS

- eIDAS tunnistautuja ohjataan solmupisteen kautta etärekisteröintipalveluun.
- Kansallinen identiteetti ja siihen liitetty henkilötunnus muodostuu.
- Tunnistautuja voi jatkaa asiointia. Suomi.fi välittää tunnistuksen mukana sekä eIDAS tunnuksen että HETUn.
- Hyödyntävä organisaatio voi hyödyntää omassa asiointisovelluksessaan joko eIDAS tunnusta ja/tai HETUa.

Asioinnin kulku

Henkilö tulee asiointipalveluihin eIDAS välineellä

Henkilö ohjataan etärekisteröintipalveluun, jossa hänelle luodaan kansallinen identiteetti

Jos yksilöintitiedoilla ei löydy identiteettiä, henkilö voi luoda kansallisen identiteetin.

VTJ:hin viedään eIDAS tunnus, suomi.fi mäppää eteenpäin tunnistautujan hetullisena.

Jos henkilö jatkossa käyttää samaa eIDAS välinettä, hän voi tunnistautua sillä ja VTJ / Suomi.fi mäppää käyttäjän.

Jos henkilö tunnistautuu jollakin toisella eIDAS välineellä, henkilö ohjataan etärekisteröintiin

Henkilöä edellytetään antamaan yksilöintitiedot (ICAO biomatustusasiakirja) ja VTJ palauttaa tiedon, että henkilölle löytyy mahdollisesti identiteetti

Henkilö ohjataan virkailijakäsittelyyn.

Linjattava johtoryhmässä

- Hyväksytäänkö kaikki edellä olevat asiat esityksen mukaisesti?
- Ikä (etärekisteröinti)
 - Jos rekisteröityjä alle 15 vuotta, ei mahdollisuutta etärekisteröintiin. Alle 15 vuotiaan rekisteröinti virkailijakäsittelyssä, jossa vanhempia kuullaan rekisteröityjän toteutumisesta. Hallintolain vaatimus.
 - Jos rekisteröityjä on 15-17 vuotias, hän voi rekisteröityä hyödyntäen etärekisteröintipalvelua. DVV:n virkailijat informoivat vanhempia rekisteröinnistä. Rekisteröityjää pyydetään ilmoittamaan vanhempien tiedot rekisteröitymisen yhteydessä.
 - Huom! Automaattisen päätöksenteon yleislaki voi muuttaa tätä tulkintaa, jos automaattista päätöksentekoa ei voi tehdä alaikäiselle.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET